

Leinosten sukulehti n:o 2/93

7 vuosikerta

TÄSSÄ LEHDESSÄ

Suvun esimiehen tervehdys.....	sivu	3
Seuraavan sukukokouksen aika ja paikka.....	sivu	4
Viiri ja rintamerkki Leinosen Sukuseuralle.....	sivu	5
Luettelo sukukokouksessa esillä olleista kirjoista.....	sivu	6
Varsinaisen sukukokouksen pöytäkirja.....	sivu	9
Melalahden ihmisistä ja taloista.....	sivu	11
Suomen historiaa sukututkijoille.....	sivu	21
Postitalon Matti.....	sivu	25
Leinonet Otavassa.....	sivu	26
Manamansalon Heikan Karppisten sukukirja.....	sivu	27
Martti Häikiön kirjan esittely.....	sivu	28
Leinosia Espoon Jupperissa.....	sivu	29
Sukuseuran osotteita.....	sivu	30

* * * * *

KANSIKUVA

Etsiessämme tähän lehteen kansikuvaa, katseemme osui vanhasta albumista tähän nuoreen naiseen! Kuka hän on? Millainen sukulainen?

Kuvan selkäpuolella on teksti; L.S. Batterson, Photographer,
630- Brd, Ave, 2 doors from 18 th St.
Brooklyn, N.Y.

Kuvan on saanut Miss Wappu Leinonen Isteri, n. vuoden 1910 paikkeilla

Jäämme jännityksellä odottamaan, jos tiedätte jotain kuvassa olevasta henkilöstä. Olemme täällä toimituksessa iloisesti kiitollisia tiedoistanne!

HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA!

Kaikille Leinosen Sukuseuran jäsenille ja kaikille lehtemme avustajille sekä lukijoille!

Juhani Leinonen, Seppo ja Eila Räisänen

HYVÄT SUKULAISET

Rokuan sukupäivät jäivät mieluisaan muistoon. Kiitos Tauno Leinoselle ja hänen taustaryhmälleen uurastuksen onnistumisesta. Kiitos Kestilän Tapio Leinoselle mielenkiintoisesta kirjanäyttelystä ja ainutlaatuisesta Jumalanpalveluksesta Säräisniemen kirkossa. Kiitos sukututkimusseminaarin esiintyjille. Kiitos kaikille järjestelyihin osallistuneille sekä kiitos runsaalle sukulaisjoukolle mukanaolosta.

Ensi vuonna meillä on vain yksipäiväinen sukkokous Peurun-
gan kuntokeskuksessa Laukaan kirkonkylässä. se on silti
mielenkiintoinen ja sen ohjelma on julkaistu toisaalla leh-
dessämme. Aarne Jänterä esitelmöi Juho Juhonpoika Leinoses-
ta, joka muutti Juvan Vuorenaasta Rautalammille (josta
Laukaa on eroitettu) ja hänen pojistaan Matista ja Ollista.
Leinosten peruslahjakkuudesta viestittää se, että näistä
kahdesta tuli Rautalammin nimismiehiä (ne eivät siihen ai-
kaan olleet virkamiehiä vaan eturivin talonpoikia) ja Ma-
tista nuijapäällikkö. Linja-autoretkeilyn mielenkiinnosta
vastaa kokenut opas Ritva Arela, jonka aviomies sattuu ole-
maan Leinosia.

Tervetuloa mukaan. Tavataan siis lauantaina 18.6.1994 kello
10. Tapaamispaikka; Kuntokeskus Peurunka, osoite 41350
Laukaa as. puhelin (941) 839601.

Terveisin

Juuso

41350 Laukaa
Puh. (941) 839 601
Fax (941) 838 699

LEINOSTEN SUKUSEURA RY.N SUKUKOKOUS LAUANTAINA 18.6.1994 PEURUNGAN KUNTOKESKUKSESSA LAUKASSA.

Ohjelma

- Kello 10 Kokoontuminen.
Välittömästi tämän jälkeen kokoontuu sukuseuran hallitus.
- Kello 10,30 - 12 Sukuseuran vuosikokous.
Kokouksen jälkeen seuraa Aarne Jänterän esitelmä:
Juvan Vuoranmaasta Rautalammille muuttanut Juho Juhonpoika Leinonen ja hänen poikansa Matti ja Olli.
- Kello 12 - 13 Lounas seisovasta pöydästä.
- Kello 13 - 15 Linja- autoretkeily. Oppaana Ritva Arela.
- Kello 15 Lähtökahvi ja hallituksen kokous.

Tällä hetkellä tiedossa olevat hinnat

Lounas erikseen	65 mk/ henkilö
Kahvin - " -	20 mk/ - " -
Molemmat yhdessä	80 mk/ - " -

Majoitusvarauksia ei vielä voitu tehdä. Sovittiin, että jos joku tarvitsee majoitusta, niin hän tilaa sen suoraan kuntoutuskeskuksesta

Kuntoutumis- ja liikuntakeskus

PEURUNKA

41350 Laukaa as.

Puh. (941) 839 601

Fax (941) 839 699

Toimitus kävi läpi Rokuan sukukokouksen osanottajaluettelon, johon suuri osa osallistujista oli merkinnyt asuinpaikkansa, ja hämmästyti. Listaan oli merkitty 34 eri paikkakuntaa, jotka jakautuivat hyvin tasaisesti kautta koko maan. Olipa Ruotsistakin yksi osallistuja. Oulu oli runsaimmin edustettuna 16 henkilöllä ja sitten Paltamo 12:lla. Osallistujien kotipaikkakaupungeista mainittakoon Helsinki, Turku, Tampere, Kouvola, Kuopio, Jyväskylä, Kemi, Pori, Vaasa, Espoo ja Seinäjoki. Muista paikkakunnista Siilinjärvi, Kello, Nurmijärvi, Kivijärvi, Ristijärvi, Tikkakoski, Nissilä, Himanka, Liminka ja Eurajoki.

Toivottavasti Peurungan kokoukseen saamme vielä näyttävämmän luettelon tapauksen yksipäiväisyydestä huolimatta.

VIIRI JA RINTAMERKKI LEINOSEN SUKUSEURALLE

Sukuseuran hallitus asetti kokouksessaan 9.8.1992 toimikunnan, jonka tehtävänä oli suunnitella ja antaa ehdotuksensa hallitukselle seuran viiriksi ja rintamerkiksi. Toimikuntaan valittiin jäseniksi Pekka Honka, Tatu Leinonen ja Martti Siira.

Toimikunnalla oli käytettävissään aikaisemmat viiriehtotukset ja sen lisäksi se ideoi uusia. Ideoiden pohjalta Pekka Honka teki viiriluonnoksia, joista toimikunta valitsi kuusi seuran hallitukselle esitettäväksi.

Hallitus äänesti ehdotuksista. Voittaneessa ehdotuksessa on veranvihreällä pohjalla riimukirjoitusten L-kirjain symbolisoimassa Leinosten luku- ja kirjoitustaitoa jo keskiajalta asti. Rukiintähkät L-kirjaimen ympärillä kuvaavat perin suomalaista ruiskulttuuria. Veranvihreä pohjaväri oli näöltään parempi kuin yhtenä vaihtoehtona ollut kullankeltainen mustine kirjaimineen. Rintamerkinä on rukiintähkien ympäröimä riimukirjainten L.

Sukuseuran viiriä saa ostaa seuran hallituksen jäseniltä. Viiri jalustoineen maksaa 100 mk/kpl ja rintamerkki 25 mk/kpl. Postitse tilattaessa tulee lisäksi postituskulut.

LEINOSTEN KIRJOITTAMIA KIRJOJA LEINOSEN SUKUSEURAN VUOSIJUHLAN
KIRJANÄYTTELYSSÄ ROKUALLA 7-8.8.1993

Tässä näyttelyssä ei ollut hetikään kaikkia Leinosten kirjoittamia kirjoja, mutta merkittävä osa niistä.

Näyttelyyn koottujen kirjojen omistajat:

MH = Martti Häikiö
KKK = Kestilän kunnankirjasto
LSS = Leinosen Sukuseura
OKK = Oulun kaupunginkirjasto
OYK = Oulun yliopiston kirjasto
TL = Tapio Leinonen
TUL = Tatu Leinonen

ARTTURI LEINONEN, 1888-1963. Ylihärmä. Kirjailija. Kansakoulunopettaja 1911-29. Ilkan päätoimittaja 1929-58. Pakinoitsijana käytti nimimerkkiä Karhuvainion Esa. Toimi vapaussodan aikana jääkärivärinä, oli vankina, toimi ylipäällikön esikunnassa ja rintamajoukoissa. Toimi Etelä-Pohjanmaan suojeluskunta- ja nuorisoseuratyön johdossa. Eduskunnassa Maalaisliiton edustajana 1936-39, 41-45. Viisi näytelmää esitetty Kansallisteatterissa. Perintöä vaalii Artturi Leinosen seura.

Teoksia:

- Oikeaa maahenkeä. Näytelmä. 1919. (LSS)
- Merkitty mies. Näytelmä. 1919. (OKK)
- Leipäpappi. Romaani. 1922. (OKK)
- Kati. Romaani. 1923. (OKK)
- Kolmanteen ja neljanteen polveen. Romaani. 1928. (LSS)
- Hakkapeliitat I-III. Historiallinen romaani. 1932-34. (LSS)
- Punaisen aallon ajelemana. Muistelmaromaani. 1943. (Yrjö Kultajärven salanimellä) (LSS)
- Johannes Jussoila. Historiallinen romaani. 1944. (LSS)
- Perintövalo. Romaani. 1946. (LSS)
- Kahden joen kansa. Historiallinen romaani. 1948. (LSS)
- Imarinmaa. Romaani. 1952. (OKK)
- Kootut teokset. 1954-59. (10 nidettä) (OKK ja KKK)
- Nilkkarengas. Näytelmä. 1959. (OKK)
- Päin nousevan Suomen rantaa. Romaani. 1962. (LSS)
- Maalaispojan matkaanlähtö. Muistelmia I. 1959. (LSS)
- Kohtalo miestä kuljettaa. Muistelmia II. 1959. (LSS)
- Vuosikymmenten valinkauhassa. Muistelmia III. 1960. (LSS)

MAARIA LEINONEN, s. . Sosiaalitarkkaaja. Runoilija. Kuopio.
Kirjoja:

- Ihminen on ihmisen toivo. Runoja. 1960. (useita painoksia) (LSS)
- Jos näkisit, rakastaisit. Runoja. 1983. (LSS)
- Kuinka kaukaa tähän hetkeen. Runoja. 1985. (OKK)
- Ei muuri vaan portti. Runoja. 1985. (OKK)
- Kuin avaisin vierasta ovea. Runoja. 1986. (OKK)
- Aurinko, älä laske. Runoja. 1987. (OKK)
- Avohaava. Romaani. 1988. (OKK)
- Silmissä uudet unet. Runoja. 1989. (OYK)
- Uni niin todellinen. Runoja. 1990. (OYK)
- Sanat kuin ystävän käsi. Valitut runot 1980-1990. 1991. (OYK)
- Suven ja talven välimerkit. Runoja. 1992. (OYK)

HANNES (KAARLO JOHANNES) LEINONEN, 1917-1987. Piispa. Ylimääräisenä pappina useissa seurakunnissa 1941-52. Kemin kappalainen 1952-53. Ylitornion kirkkoherra 1953-65. Oulun hiippakunnan piispa 1965-79. Kirjoja:

- Frederick Denison Mauricen sosiaalietiikka hänen teologisten peruskatsomustensa valossa. 1951. (väitöskirja) (TL)
- Turtola-Pello. Pitäjänkirja. 1958. (TL)
- Keskustelua ripista Suomen kirkossa. 1962. (TL)
- Opettavaisia lukuja. Postuumi saarnakokoelma. 1987. (TL)
- Moniaita muisteluksia I-II. Postuumi muistelmakirja. 1989. (TL)

KULLERVO LEINONEN, s. 1952. Rehtori. Oulun yliopiston historian laitoksen assistentti 1980-92. Hankasalmen lukion rehtori 1992-. Kirjoja:

- Oulun Pyrinnön historia. 1979. (TL)
- Oulun Luistinseura 1880-1980. 1980. (TL)
- Oulun Hiihdot. Oulun Hiihdosta Tervahiihtoon 1889-1988.
- Gradu- ja lis.työ historiasta. 1989. (TL)

TAPIO LEINONEN, s. 1944. Kirkkoherra. Saamelaisten pappi 1969-80. Piippolan kirkkoherra 1980-84. Kestilän kirkkoherra 1984-. Kirja:

- Kestilän entistä elämää valokuvien kertomana. 1992. (TL)

MATTI LEINONEN, s. . Lehtori, dosentti. Filosofian tohtori. Tampereen normaalikoulun biologian ja maantieteen lehtori. Luonnontutkija ja ekokirjailija. Kirjoja:

- Luonto ja ihminen. 1979. (TL)
- Västäräkistä vähäsen. 1980. (TL)
- Ympäristöekologia. Oppikirja. 1981. (OKK)
- Ne palaavat. Kirja uhanalaisista eläimistä. 1982. (OKK)
- Lukuisia maantiedon oppi- ja työkirjoja.

JUUSO HÄIKIÖ, s. 1917. Hovioikeudenneuvos, everstiluutnantti evp. Kuopio. Puolustusvoimissa 1939-48. Itä-Suomen hovioikeudessa 1950-87. Eduskunnassa kokoomuksen kansanedustajana 1962-83, varapuhemiehenä 1979-83. Kirja:

- Onko perustuslakeja muutettava? 2 painosta. 1974. (LSS)

MARTTI HÄIKIÖ, s. 1949. Suomi-Seuran toiminnanjohtaja. Valtiotieteen tohtori. Kirjoja:

- Maaliskuusta maaliskuuhun. Suomi Englannin politiikassa 1939-40. Väitöskirja. 1976. (OYK)
- Kun sota syttyi 30.11.1939. (Yhd. Seppo Keräsen kanssa). 1979. 2 painosta. (MH)
- Tiedepolitiikka tienhaarassa. (Yhd. Eva Hänninen-Salmelinin kanssa). 1979. (MH)
- Puolueeton Suomi puolueellisessa maailmassa. 1985. (MH)
- Amerikan ihmeitä. 1987. (MH)
- Suomi-kuva vuonna nolla. (Yhd. Jörn Donnerin kanssa). 1990. (MH)
- Suomen lähihistoria. 1991. (MH)
- Presidentti Koivisto Suomen politiikassa. (Yhd. Pertti Pesosen kanssa). 1992. (MH)
- Presidentin valinta. 1993. (MH) (käsikirjoitus; ilm. syksyllä)

BERTTA HIETAMÄKI, s. 1923. Opettaja. Vaasa. Kirja:

- Melalahden ihmisistä ja taloista. Suku- ja kylähistoria. 1993.
(LSS)

ANTTI LEINONEN, s. . Luonnonkuvaaja. Useita valokuvakirjoja:

- Peurasalolla. 1989. (OKK)
- Petra, Karjalan peura. Yhdessä Erkki Pulliaisen kanssa. 1990.
(OYK)
- Suomen karhu. Yhdessä Teuvo Suomisen kanssa. 1991. (OYK)
- Ahma. Yhdessä Tero ja Ulla Poukkasen sekä Teuvo Suomisen
kanssa. 1992. (OKK)

LEINOSTEN VÄITÖSKIRJOJA OULUN YLIOPISTON KIRJASTOSTA:

HÄIKIÖ, MARTTI, Maaliskuusta maaliskuuhun. Suomi Englannin poli-
tiikassa 1939-40. Helsinki 1976.

LEINONEN, AARO, Radiology of renal cancer. Diagnostic and thera-
peutic aspects. Oulu 1985.

LEINONEN, ARVO, Raekoko ja jyrsimen tehontarve turpeen jyrsin-
nässä. Oulu 1993.

LEINONEN, ESA, The effects of ageing and concurrent psychotropic
drugs on serum antidepressant concentrations. Kuopio 1991.

LEINONEN, HANNES, Frederick Denison Mauricen sosiaalietiikka
hänen teologisten peruskatsomustensa valossa. Helsinki 1951.

LEINONEN, HANNU, Capillary permeability and blood flow in human
skeletal muscle. A clinical, physiological and morphological
study. Helsinki 1982.

LEINONEN, JOUKO, Cast-to-cast variations in weld penetration in
austenitic stainless steels. Oulu 1987.

LEINONEN, LEA, Functions of posterior parietal-temporoparietal
cortex in the monkey. Helsinki 1981.

LEINONEN, MAIJA, Immunochemical identification and demonstration
of bacterial capsular polysaccharides. Oulu 1980.

LEINONEN, MATTI, Breeding biology of the White Wagtail in the
lake district of Central Finland. Turku 1975.

LEINONEN, PEKKA, Estrogen regulation of human testicular endoct-
rine function. Oulu 1981.

LEINONEN, TATU, On the Influence of Slight Curvature in the Ben-
ding Behaviour of the Rotating Shaft. Oulu 1970.

Aihe: Säntömääräinen vuosikokous

Aika: 8. 8. 1993

Paikka: Rokuan kuntokeskus, Vaala

Läsnäolijat: Osanottajaluettelo on merkitty 133 henkilöä. Liite 1

1. KOKOUKSEN AVAAMINEN

Sukuseuran esimies Juuso Häikiö avasi kokouksen toivottaen osanottajat tervetulleiksi.

2. KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Juuso Häikiö, joka kokouksen suostumuksella kutsui seuran sihteerin Eila Räisäsen kokouksen sihteeriksi.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Tapio Leinonen Kestilästä ja Paavo Leinonen Oulusta.

Pöytäkirjan tarkistajat toimisivat tarvittaessa ääntenlaskijoina.

3. LÄSNÄOLIJOIDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN

Kokous todettiin sääntöjen mukaan koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Osanottajaluettelon mukaan kokoukseen otti osaa 133 sukuseuran jäsentä.

4. HYVÄKSYTÄÄN EDELLISEN VUODEN TOIMINTAKERTOMUS

Toimintakertomus hyväksyttiin muutoksitta.

5. HYVÄKSYTÄÄN EDELLISEN VUODEN TILIT JA PÄÄTETÄÄN VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMISESTÄ

Käytiin läpi yhdistyksen tilinpäätös 31.12. 1992 käsitellen tuloslaskelman ajalta 1.1.1992 - 31.12. 1992 ja taaseen 31.12. 1992.

Kuultiin tilintarkastajien lausunto.

Vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille kuluneelta tilikaudelta.

Kokouksen osanottajat yhtyivät esimies Juuso Häikiön kiitoksiin taloudenhoitaja Antero Leinoselle hyvin hoidetuista talousasioista.

6. VAHVISTETAAN HALLITUKSEN LAATIMA ALKANEEN KALENTERIVUODEN TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO

Sukuseuran esimies Juuso Häikiö selosti toimintasuunnitelmaa.

Seuraava sukukokous ehdotettiin pidettäväksi yksi päiväinenä, pitopaikkana Laukaa. Kokouspäivä olisi 18.6.1994.

Hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja laadittu talousarvio.

7. VALITAAN HALLITUKSEN JÄSENET EROVUOROISTEN TILALLE

Hallituksen jäsenistä todettiin erovuorossa olevan Tauno Leinonen, Merja Kääriäinen, Eila Räisänen ja Ingrid Saaristo.

Hallitukseen valittiin uudelleen Tauno Leinonen, Merja Kääriäinen ja Eila Räisänen. Ingrid Saaristo oli ikäänsä viitaten pyytännyt ettei häntä enää valittaisi uudelleen, joten uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin Tapio Leinonen Kestilästä.

8. VALITAAN KAKSI VARSINAISTA TILINTARKASTAJAA JA KAKSI VARATILINTARKASTAJAA

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin Yrjö Leinonen Kemistä ja Yrjö Leinonen Oulusta sekä varalle Paavo Leinonen ja Paavo Blomqvist.

9. PÄÄTETÄÄN ALKANEEN VUODEN JÄSENMAKSUN SUURUUS

Jäsenmaksu päätettiin pitää entisen suuruisena 1. viisikymmentä(50.-)markkaa vuodessa ja ainaisjäsenmaksu kymmenkertaisena 1. viisisataa(500.-)markkaa.

Erillistä liittymismaksua ei peritä.

10. MUUT MAHDOLLISET ASIAT

Muita asioita ei ollut.

11. KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja kiitti kokouksen runsasta osanottoa ja vilkasta asiallista keskustelua päättäen kokouksen kellon ollessa 14.45.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Juuso Häikiö

Juuso Häikiö puheenjohtaja

E. Räisänen

Eila Räisänen sihteeri

OLKAA TARKISTANEET PÖYTÄKIRJAN JA TOISENNEST
SEN KOKOUKSEN KULON MUKAISESI

KESTÄÄ 24.10.1993

OULUSSA 29.10.1993

Tapio Leinonen

Paavo Leinonen

NÄIN SE ALKOI....

Että ryhdyin moiseen puuhaan, oli sattuma vai olisiko ollut Kohtalon sormi. Alkaessani minulla ei ollut harmainta aavistusta siitä, mihin päätyisin. Veljeni Veikko Leinosen 60-vuotispäivillä 1975 Melalahdessa hänen lapsuuden leikitoverinsa ja esimiehensä Kainuun maatalouskeskuksessa, Aslak Fränti esitti pahoittelunsa, ettei vanhempiemme Elsa ja Erkki Leinosen elämäntyötä oltu muistettu paremmin esimerkkinä yrittämisestä ja työstä kotikylänsä Melalahden, kotipitäjänsä Paltamon ja koko Kainuun hyväksi. Tahtomatani minulta lipsahti: "Olen ajatellut panna muistiin heidän elämänsä vaiheet."

En ollut kirjoittamista harrastava, se supistui lähinnä työni vaatimiin papereihin ja asiakirjoihin, joten aluksi tuotti melkoista päänvaivaa ryhtyminen lupauksen lunastamiseen. Huomasin, etten tiedä juuri mitään enkä osaa kirjoittaa. Vain kertomukseni otsikko selvisi heti: "Elsa ja Erkki". Aloin muistella heidän lapsuudestaan ja nuoruudestaan kertomaa, hankin sukuselvityksiä, kaivoin perhearkistoja ullakoita myöten, otin yhteyttä maatalouskeskukseen ja muualle. Ja mikä onni, tapasin jo seuraavana kesänä ihmisiä, jotka tiesivät vanhemmistani ja heidän nuoruudestaan minulle tuntemattomia puolia. Ja olihan kirjeitä, lehtiä, pöytäkirjoja, vuosikertomuksia ja muuta kirjoitettua. Tutkin Kainuun asuttamista ja Paltamon menneisyyttä, sillä ilman tuota taustaa ei vanhempieni aikana tapahtunutta kehitystä olisi saanut selville. Heillä oli onni päästä mukaan alusta asti sekä aineellisen että henkisen puolen kehittämiseen varsinkin maatalousalalla lähinnä Melalahdessa.

Sain kokoon haalimani aineiston pohjalta kasaan jonkinlaisen monisteen parissa vuodessa ja joulun alla 1977 annoin sen omaisilleni.

NÄIN SE JATKUI....

Olin monisteessani kertonut myös Melalahden taloista niiden sijainnin ja tuntemani mukaisesti sangen ylimalkaisesti. Uteliaisuuteni kotikyläni menneisyyttä kohtaan kasvoi vuosi vuodelta, kun siellä käydessäni loma-aikoina tapasin ihmisiä, jotka auliisti kertoivat entisistä ajoista. Niinpä hankin pienen mankan ja se mukanani kiusasin ihmisiä. Usein poikkesin kyläkauppaan, jossa maitoauton tuloaikaan saattoi olla useita kyläläisiä samalla kertaa. Haastattelujeni pohjalta ryhdyin korjailemaan kertomustani. Vuodet vilahtivat ohii sangen nopeasti jokapäiväisen elämän ja työn viedessä yhä enemmän aikaa ja voimavaroja. Siinä sivussa kävin kirjoittajakursseilla ja totesin rajallisuuteni.

Veljeni kuolema 1982 ja hänen esimiehensä kuolema pari vuotta myöhemmin saivat minut yrittämään lunastaa lupaukseni paremmin. Katsoin aiheelliseksi liittää kertomaani El-sasta ja Erkistä lyhennelmän Veikon työstä isänsä työn jatkajana. Siitä tuli kehyskertomus, sillä mainitun syntymäpäivän puheissa ja elämän päättymisessä on myös kylän ja pitäjän historiaa, josta heijastuu sota-ajan jälkeinen kehitys.

Käymäni sukututkimuskurssi ja 1985 Leinosen Sukuseuran perustaminen saivat minut tunkemaan yhä syvemmälle Melalahden taloihin ja asukkaisiin. Kertyi uutta tietoa ja lisää pape-reita. Päästyäni eläkkeelle 1986 sain entistä enemmän aikaa istua maakunta-arkistossa pyörittämässä mikrofilmejä. Hankin myös henkikirjajäljennöksiä, lisää karttoja ja muuta.

Melalahtelaisen Juuso Huuskon käsin kirjoittamista, ^{muistelmista} jotka koskivat Järvelän lisäksi lyhyesti Rantakylän taloja, sain ajatuksen koota keräämäni aineisto isossajaossa saatujen talo-numeroiden mukaisesti. Tarkoitukseni oli syventyä vain Rantakylän taloihin, mutta lopulta aineistoa kertyi sen verran, että otin mukaan kaikki talonumerot; monet niistä sangen vaillinaisesti. Kun Kainuun historiakin ehti ilmestyä ja jo sitä ennen Jorma Keräsen väitöskirja Kainuun asuttamisesta, Melalahden kylän asuttamista koskeva yleisosa oli tarkistettava.

PAPERIKASASTA KIRJAKSI....

Että tekeleeni sai kirjan muodon, oli ihme sinänsä. Aioin jonkinlaisen monisteen ja senkin toteuttaminen venyi ja venyi. Tuskastuin paperikasojen kaivamiseen ja virheiden korjaamiseen. Pelkäsin jo dementian oireita, kun piti aina uudelleen vatvoa samoja asioita saamatta valmista. Virheitä löytyi jatkuvasti, tulin sanasokeaksi. En jaksanut enää tarkistaa ja hankkia tietoja puutteelliseksi tietämistäni kohdista. Voimavarani yksinkertaisesti loppuivat.

On poikani ansiota, että lopulta paperit saatiin kirjan muotoon. Hän syötti paperikasani viisaiden koneiden läpi ja pakotti minut hankkimaan tietokoneen. Tulostinta en hankkinut. Niin sitten opettelinkin koneen käyttöä ja korjasin tekstini, keksin lopulliset otsikot ja merkkasin ne tietokonekielille. Otsikkojen keksiminen oli sikäli vaikeaa, ettei minulla ollut tarkkaa suunnitelmaa, miten yhdistää kirjoittamani samojen kansien väliin. Oli kaksi osaa, vanhempiani ja veljeäni koskeva "Elsa ja Erkki" sekä kylää ja taloja koskeva osa. Koska tiesin vaillinaisuudet kylän ja talojen osalta, osan nimeksi muotoutui "Melalahden kylästä ja taloista" ja osien yhteiseksi nimeksi "Melalahden ihmisistä ja taloista". Poikani tulosti lopullisen tekstini painoasumuotoon kirjapainoon jätettäväksi. Valokuvat ja liitteet olivat oma tarinansa. Sain tekeleeni kirjapainosta kesäkuussa kolme päivää ennen 70-vuotispäivääni, minkä lopulta olin asettanut päämääräksi.

Tekeleeni ei pyri olemaan tieteellinen tuote. Siinä on virheitä ja epätarkkuuksia huolimatta ponnisteluideni. En voinut velvoittaa ketään ennakkoon tarkistamaan tekstiäni, sen asiavirheitä paremmin kuin kieli-, kirjoitus-, tyyli- ja muita virheitä. Murteellisuutta en halunnut poistaa. Henkilökohtaisesti tekeleen parissa puurtaminen oli minulle henkinen pakopaikka. Tuskin siitä olisi tullut mitään, ellen olisi asunut Melalahden ulkopuolella. Kainuun vanhimpana kylänä Melalahti ansaitsee kaiken huomion. Se on vieläkin elävä kylä ja siellä asuu yritteliäitä ihmisiä.

LEINOSTEN KYLÄSSÄ

Tiesin vanhastaan Melalahden Leinosten kyläksi, mutta tuolaista Leinos-tulvaa kuin löysin en osannut odottaa. Sekosin heidän kanssaan niin että oli pakko yrittää panna heitä järjestykseen. Niinpä kokosin keräämistäni palasista Leinosia lähinnä talottain. Tuotti suurta iloa, kun hoksa- si, että tuo onkin tuon poika tai tytär. Jo noiden varhais- Leinosten vaiheet saivat innostumaan, vaikka minun oli tyy- dyttävä lähinnä läänintilien lähteisiin.

Sukunimien tai talonumeroiden puuttuminen joistakin läh- teistä tuotti melkoista päänvaivaa ja epävarmuutta. Nuo monet Matit, Henrikit, Juhot, Johanit, Erkit, Paavot, Britat, Margaretat, Karinit, Annat, Stinat, Eliniit muodostuivat vä- lillä painajaiseksi, kun piti esimerkiksi kuolinajan perus- teella yrittää selvittää kuka oli kyseessä. Oli verrattava ja yhdisteltävä kirkkollisia ja muita lähteitä. Suureksi a- vuksi oli Leinosten Sukuseuran arkistosta saamani jäljennök- set ja Hannes Leinosen laatima sukuselvitys. Jouduin tietenkin pyytämään selvityksiä myös kirkkokansliasta ja Oulun maakunta- arkistosta. Sukulehteä seurasin tiiviisti.

Melkoisia mutkia nuo Leinos-perheet tekivät. Melalahteen muodostui jo sangen varhaisessa vaiheessa neljä Leinolaa, vaikka talojen nimiä paremmin kuin numeroitakaan en löytä- nyt käyttämistäni lähteistä ennenkuin isonvihan vaiheilla. Alkuajan Leinosia tarkemmin tutkineen Martti Siiran mukaan Melalahden ensimmäinen Leinos-asukas, 1588 syntynyt Pekka Juhonpoika (Peer Jönsson) muutti 1637 Kivesjärveltä. Pekan isä Jöns ja Kivesjärvelle jääneiden serkkujen Jöns ja Peer isä Staffan olivat Michel Peerssonin poikia, joka puolestaan oli Kivesjärven ensimmäisen Leinosen Staffanin serkku. Tul- kintani mukaan Mikon (Michel) isä oli Peer Persson Leinoinen (s. 1510-luvulla) Juvan Vuorenmaassa ja vanhin tunnettu esi- isä Pedar (Pietari) Leinoinen, syntynyt 1480-luvulla Juvalla. (Sukulehti 2/88).

Siiran mukaan Melalahteen muuttaneen Pekan pojista Jöran oli muuttanut jo Kivesjärveltä: Väyrylä - Oterma - Jaalanka.

Veljet Sigfrid ja Peer jäivät Kivesjärvelle. Pekan muista lapsista todettiin perinnönjaossa 1657, että tyttäret Valborg ja Anna oli hyvitetty, poika Henrik olisi vielä hyvitetävä, jolloin 1/2 manttaalin tilan saisivat pojat Staffan ja Jöns kahtia jaettuna. Tila oli Parkkila. Maakirjassa 1665 mainittiin kaksi 1/4 manttaalin tilaa, joista toisessa isäntänä Jöns ja toisessa vielä itse Pekka.

Melalahteen muuttaneen Pekan vaimo oli Siiran mukaan Anna Laurintytär Hyvönen Siikajoen Tavastkengän kylästä (myöhemmin Kestilää).

Jöns Pekanpoika luovutti perimänsä tilan pojalleen Matille ja muutti poikansa Jönsin luokse Mainualle. Matin talo jakautui vielä kahtia Matille ja veli Henrikille, kumpikin 1/8 manttaalia (maakirja 1685).

Staffan eli Tapani Pekanpojan perimä puolikas jäi hänen pojalleen Pekalle, kun tämän veljet Henrik ja Johan muuttivat Koljosen taloon (henkikirjat 1692 ja 1695). Tapanin talossa mainittiin myös veli Jacob, myöhemmin tämän leski.

LEINOLA n:o 8 (TERVOLA n:o 3):

Pekka Tapaninpoika (Peer Staffansson) kuoli 1690-luvulla. Talon peri hänen poikansa Tapani. Välillä mainittiin Pekan leski Brita ja Johan Leinonen, ehkä lanko. Tapanin ja hänen vaimonsa Valborgin ohella mainittiin myös veli Peer ja tämän vaimo. Isonvihan jälkeen talo oli nimellä LEINOLA n:o 8 (henkikirja 1728, maakirja 1729). Viimeinen Leinos-isäntä oli Tapaninpoika Matti, vaimo Margeta. Heidät mainittiin vielä henkikirjassa 1732 ja rippikirjassa 1731-37. Vuoden 1734 henkikirjassa isäntä oli jo Tuomas Tervonen, vaikka vaimo Anna oli vielä Leinosia. Isossajaossa Leinolasta tuli Tervola, 7/16 m.

Uudelleen tälle numerolle tuli Leinosia, kun vanhempani Elsa ja Erkki Leinonen ostivat neljäsosan tilasta 1914-15.

LEINOLA n:o 12 (PAAVOLA n:o 4):

Vaikka Matin talossa maakirjojen mukaan isännän nimi oli Matti vielä 1712 maakirjassa, isännyyttä henkikirjojen mukaan hoiti Johan Matinpoika ainakin 1703-1710. Talossa mainittiin jo aikaisemmin myös veli Jacob ja tämän kuoltua veli Erik, myöhemmin veli Paavo (Påhl). Myös vaimon nimi mainittiin.

Vähän epäselviksi nuo henkikirjojen merkinnät jäivät. Joka tapauksessa isonvihan aikainen isäntä oli Paavo, vaimo Anna. Talo sai nimen LEINOLA n:o 12. Paavon ja Annan 1710 syntynyt poika Matti solmi avioliiton 1729 Margareta Paavontytär Rusa-sen kanssa. He saivat kymmenen lasta, joista todennäköisesti kuoli kolme poikaa pienenä. Erik ja Henrik muuttivat Pääkkö-lään ja Simon perhe Kytölään. Pekan kohta jäi epäselväksi. Vanhin poika Paavo jäi isännäksi. Hänen ja Maria Mikkosen pojista jäivät eloon Matti ja Pekka, joka muutti perheineen Pääkkölään toiselle puolelle kuin Erik aikaisemmin.

Matti Paavonpojan ja Brita Mustosen pojista jäivät eloon Matti ja Paavo. Matti Matinpajan ja Greta Leinosen lapset jäi-vät orvoiksi, mutta olivat talossa Paavo Matinpajan ja Anna Oikarisen perheen kanssa. Matin ja Gretan nuorin poika Pekka ilmeisesti muutti Kiehimän suuntaan, ei mainittu enää henki-kirjassa 1840; hänen jälkeläisiään tuli myöhemmin Salmille. Abraham ja Matti jäivät epäselviksi. Paavo Matinpajan kuoltua hänen poikansa Paavo ja Yrjö muuttivat perheineen Leinolasta. Isännäksi jäi Matinpoika Paavo, jonka vaimo oli Klaara Leino-nen Pääkkölästä (Jutkolasta). Kanssa-asukkaaksi tuli Säräis-niemellä syntynyt Henrik Leinonen, jonka vaimo Brita Kaisa oli Pääkkölään muuttaneen Pekan Leinolassa 1803 syntynyt ty-tär, siis Klaaran sisar. Lapsettomat Paavo ja Klaara jäivät syytingille, kun Henrikin tytär Anna Kaisa toi taloon Matti Matinpoika Kovalaisen.

Talolla oli jo henkikirjan 1850 mukaan nimi Paavola, mikä tuli viralliseksi isossajaossa numerolla 4; manttaaleja 3/8. Matti Kovalaisen jälkeen isännäksi tuli hänen veljenpoikansa Pekka Kovalainen, joka 1880 solmi avioliiton Maria Aukusta Leinosen kanssa Kemppaalasta. Henrik oli kuollut jo aikaisem-min ja tytär sekä poika lähteneet. Kanssa-asukkaaksi tuli Ma-rian veli Henrik Kustaa perheineen Kemppaalasta.

Heikki Kustaan kuoltua 1910 Leinonet hajaantuivat Paavolas-ta: Juho Joosepin perhe Toivolan kautta Säräisniemelle, Heikki Viljamin perhe Ukkoniemen kautta Päivölään, tytär Anna Helmi Kivesjärvelle.

LEINOLA n:o 13 (HEIKKILÄ n:o 5):

Henrikin talossa isäntänä mainittiin yleensä Henrik, mutta henkikirjoissa myös poika Johan Henriksson, Pål Henriksson, veli Peer, veli Henrik. Vuoden 1712 maakirjassa talosta käytettiin nimeä "Gl Hendrichs Leinoinen" eli vanha Leinola Henrik erotukseksi Koljoson taloon muuttaneesta Henrikistä. Isonvihan jälkeen talon nimeksi vakiintui LEINOLA n:o 13. 1687 syntyneellä Henrik Henrikinpojalla oli Liisa Asikaisen kanssa poikia ainakin Henrik ja Johan. Maakirjan 1749 mukaan Johan Henriksson oli isäntä. Johanilla oli Margareta Kaipaisen kanssa eloonjääneet pojat Henrik (Heikki), Johan ja näitä parikymmentä vuotta nuorempi Matti. Johan ilmeisesti oli pääisäntä. Heikin ja Anna Rusasen yhdeksästä lapsesta jäivät eloon vain pojat Matti, Johan ja Pekka, jotka muuttivat vanhempien kuoltua Lehtolaan (Lehtomäki). Johan Johaninpojan ja Karin Rimpiläisen ainoa poika Matti perustettuaan leskenä uuden perheen muutti talosta. Matti Johaninpojan ja Susanna Leinosen ainoa eloonjäänyt poika Matti avioitui Brita Rimpiläisen kanssa. Heidän poikansa Matti ilmeisesti kuoli melko nuorena, jolloin leski Liisa Karvonen lapsineen muutti talosta.

Isossajaossa talo sai nimen HEIKKILÄ n:o 5, 1/4 manttaalia. Epäselvän välivaiheen jälkeen isännäksi tuli Matin ja Britan 1845 syntynyt Antti, veli Heikin kohta jäi epäselväksi. Antti perusti perheen leskeksi jääneen Greta Kaisa Valtasen kanssa, jonka vanhimmasta pojasta tuli myöhemmin kanssa-asukas Heikkilään. Antin ja Reetan yhteisistä pojista Antti perusti perheen, mutta Matti jäi vanhaksi pojaksi. Kun pojat eivät halunneet isänniksi, Antti ja Reeta myivät osuutensa 1909 Juuso Huuskolle. Leinoset muuttivat Kivesjärvelle.

Heikkilästä Valtasten osuudelle Rapilaan tuli Leinosia, kun sinne muutti Timo Leinonen Louhelasta 1950-luvulla.

LEINOLA n:o 17 (KEMPPAALA n:o 19):

Alkuajan Leinosista Tapani Pekanpojan pojista Henrik ja Johan muuttivat 1/8 manttaalin Koljoson taloon; Henrik mainittiin siellä jo 1692 henkikirjassa, vaikka vielä 1695 omistajakasi mainittiin Koljonen. Koska Henrik oli sotilas, Johan mainittiin usein ensin. Isonvihan aikainen isäntä oli Johaninpoika

Matti (Matts Johansson). Erotukseksi toisen Henrik Leinosen talosta käytettiin "Ung Leinola Hendrichs" eli nuoren Henrikin Leinola. Isonvihan jälkeen vakiintui nimeksi LEINOLA n:o 17, joskin asukkaat olivat vaihtuneet Kemppaisiksi.

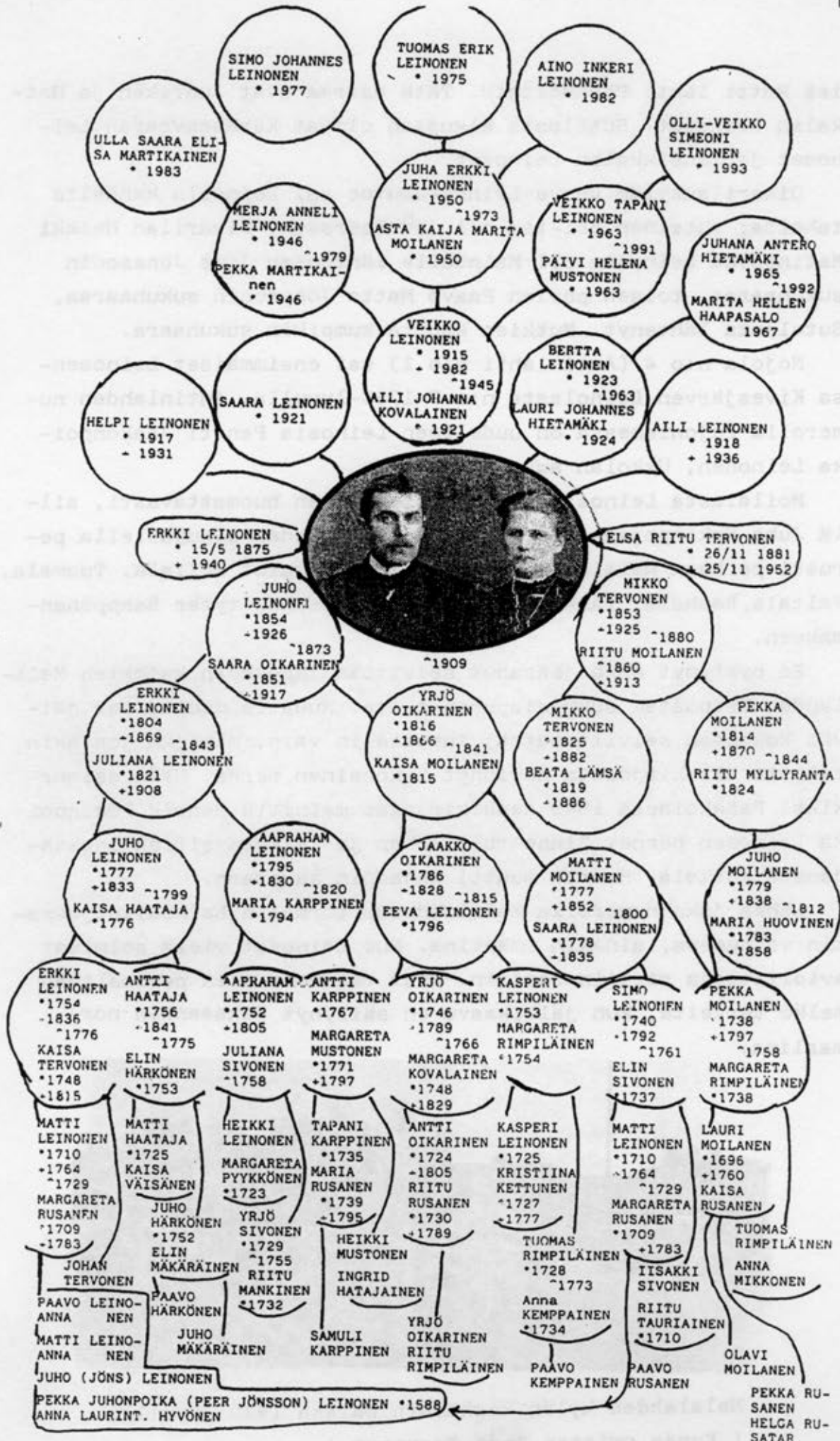
Leinolaan tuli uudelleen Leinosia, kun Johan Paavonpoika Leinonen avioitui talon tyttären kanssa 1827. Johan oli Leinola n:o 12:sta Kytölään muuttaneen Simo Matinpojan poika. Johanin lapsista toisesta avioliitosta - ensimmäiset lapset olivat kuolleet - tytär Maria Aukusta ja poika Henrik Kustaa muuttivat Paavolaan. Yrjöstä (Jöran) tuli pääisäntä. Myös veli Johan mainittiin. Talo oli saanut nimen Kemppaala n:o 19, 1/4 manttaalia.

Yrjö Johaninpojan ja Maria Laurintytär Karvosen kuudesta pojasta Jaakosta tuli isäntä; ainoa tytär Hilma Maria meni emännäksi Oikarilaan Kalle Leinoselle. Jaakko puolestaan toi emännäkseen Oikarilan toiselta puolelta Asikkalasta Kaisa Paavontytär Leinosen. Jaakolla ja Kaisalla oli seitsemän poikaa ja kaksi tytärtä. Jaakko jäi Kemppaalan viimeiseksi Leinos-isännäksi. Perhe hajosi, Kemppaala myytiin ja Jaakko muutti Haapalaan. Hän kuoli 1932. Hänen poikansa Kallen jälkeläisiä on Pesälässä.

AHOLA n:o 14 (UKKOLA n:o 14):

Viides talo Melalahdessa, johon Leinosia asettui sangen varhain, jo 1724, oli Ahola. Isonvihan jälkeen sinne muutti Jöran Johansson eli Yrjö Johaninpoika, joka oli 1688 syntynyt Johan Matinpojan poika, siis Matti Paavonpojan serkku Leinola n:o 12:ssa. Yrjö Leinosen ja Elin Jacobintytär Rusasen jälkeläisiä on Melalahdessa asunut samalla numerolla yhtäjaksoisesti, siis Leinosia kauimmin. Aholasta tuli isosajaossa Ukkola n:o 14, 7/16 manttaalia, sitä ennen 1/4 manttaalia. Leinosia asuu vielä Arvolan osuudella. Myös Rusalan uudet Leinoset ovat lähtöisin sieltä.

Noista entisistä Leinololoista ja Aholasta suurin osan Melalahden Leinosista on lähtöisin, puhumattakaan muualle lähteneistä. Moilalankylä (Pääkkölä) sai ensimmäiset asukkaansa Leinola n:o 12:sta ja Vaarankylän Sutela Aholasta, molemmat 1780-luvulla. Sutelasta tuli Leinos-suvun vankka levittäjä. Asarias Leinosen

isä Matti lähti Pääkkölästä. Tätä haaraa ovat Juurikan ja Matkalan Leinoset. Sutelasta alkujaan olivat Keräsenvaaran Leinoset ja Mansikkalan Leinoset.

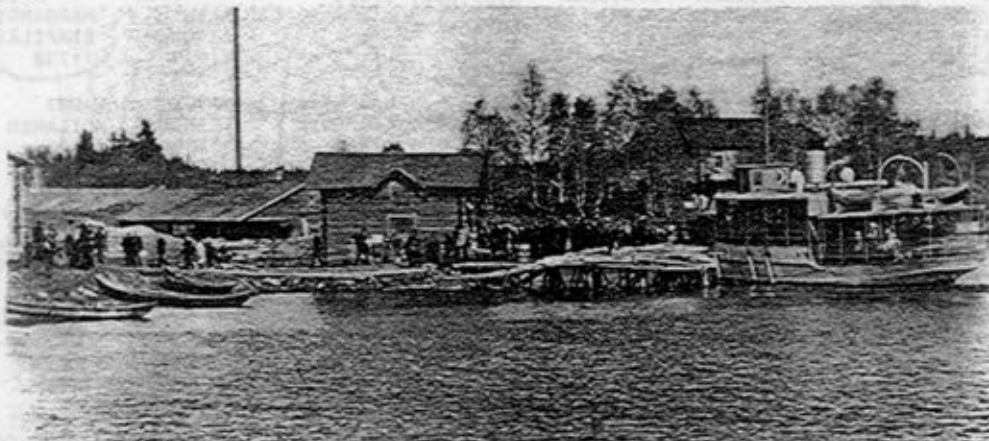
Oikarilankylän vahva Leinos-asutus sai Leinosia kahdelta taholta; yhteinen esi-isä oli Jöns Peersson. Oikarilan Heikki Matinpöika Leinonen oli Mainualle lähteneen Jöns Jönssonin sukuhaaraa, toisen puolen Paavo Matts Jönssonin sukuhaaraa, Sutelasta lähtenyt. Mutkien kautta kumpikin sukuhaara.

Nojola n:o 4 (Antinlahti n:o 1) sai ensimmäiset Leinosensa Kivesjärven Leinolasta n:o 7 1780-luvulla. Antinlahden numerolla Pujoniemessä on uudelleen Leinosia Pentti Jaakonpoika Leinonen, Ukkolan sukuhaaraa.

Moilalasta Leinosia levisi Melalahteen huomattavasti, sillä Juho Erkinpojan lapsista tämän vuosisadan alkupuolella perusti perheen Melalahteen kuusi poikaa: talot Moilala, Tuomela, Valtala, Rauhala, Tahkoniemi, Vainio; lisäksi tytär Raappanamäkeen.

En pystynyt enkä jaksanut selvittää läheskään kaikkien Melalahden Leinosten sukulaisuussuhteita. Muualle muuttaneet jäivät kokonaan selvittämättä; ihmettelin vain, mihinkä jostakin talosta oli kirjoista hävinnyt kokonainen perhe. Näin esimerkiksi Pääkkölässä 1840 henkikirjassa mainittu Henrik Pekanpoika Leinosen perhe. Sinne tuli Johan ja talosta sitten isossa-jaossa Jutkola. Henrik muutti Kajaanin suuntaan.

Lähes joka numerolla Melalahdessa törmäsin Leinosiin jossakin vaiheessa, ainakin emäntinä. Nuo Leinoset vielä solmivat avioliittoja ristiin rastiin. Ovat tainneet olla perimältään melko terveitä, kun jälkikasvu on säilynyt jokseenkin normaalina.

Melalahden kylän keskeisin paikka 1920-luvulla.

(Kuvan omistaa Anja Tervonen)

S U O M E N H I S T O R I A A S U K U T U T K I J A L L E

- 1350 Suomessa paha isorutto
 1390 " sellainen kato, ettei mitään kasvanut maassa
 1421 kuoli Turussa ihmisiä joukottain nälkään
 1440-luvulla katovuosia
 1495- sota Venäjää vastaan, venäläiset tekivät hävitysretkiä
 Hämeeseen saakka

USKONPUHDISTUKSEN AIKA 1523-1617

KUSTAA VAASA (1526-60)

- 1527-28 ruttoisia katovuosia
 1537 ensimmäiset tilastot, Voudintilien maakirjat alkavat
 1542 ruttoinen katovuosi
 1548 Michael Agricola toimitti Uuden testamentin suomeksi
 1550 purjehdus- ja kauppasääntö
 " määrättiin Helsingin kaupunki perustettavaksi
 1551 ruttoinen katovuosi
 perustettiin kuninkaan kartanoita
 sisä-Suomen erämaiden asutus
 1555 rajarettelöitä, lyhyt Venäjän sota
 1556 perustettiin Suomen herttuakunta, pojalle Juhanalle
 1557 rauha Novgorodissa, entiset rajat

ERIK XIV (1560-68)

- Taistelu Itämeren herruudesta alkoi
 1563 Veljessota
 1563-70 Pohjoismainen sota 7 v. Tanskaa vastaan

JUHANA III (1568-92) + 1592

- 1570-95 sota Venäjää vastaan "Pitkäviha", Venäjän hallitsija
 Iivana Julma aloitti 25 v. sodan
 1571 ylimääräiset verot "Hopeavero"
 1571 Suomen väkiluku n. 300 000
 1574 kato vuosi, karjarutto
 1580 ankara kato- ja tautivuosi "suuri yskävuosi"
 1581 Suomesta Suuriruhtinaan maa
 1587 "Nuijasota" Pohjanmaan, Hämeen ja pohjois-Savon talon-
 poikien kapina sortoa vastaan
 1588 kauhea rutto Suomessa

SIGISMUND (1592-99)

- 1595 Täyssinän rauha, Ruotsi-Suomelle Viro ja Narva
 1596-97 sisällissota veljesten kesken

KAARLE IX (1599-1611)

- 1600-11 sota Puolaa vastaan
 1601-02 ankara kato- ja tautivuosi "olkivuosi", leipää jatket-
 tiin oljilla
 syntyi paljon autiotiloja mm. Varsinais-Suomessa n.600 kpl
 1609-17 sota Venäjää vastaan Itämeren maissa ja Kannaksella

KUSTAA II ADOLF (1611-32)

- 1611-13 sota Tanskaa vastaan etelä-Ruotsissa
 1615-17 Venäjän sota
 1616 Helsingin maapäivät
 1617 Stolbovan rauha, Inkerinmaa ja Käkisalmen lääni R-S:lle

RUOTSI-SUOMEN MAHTAVUUDEN AIKA 1617-1721

- 1623 perustettiin Turun hovioikeus
- 1621-29 sota Puolaa vastaan, Liivinmaa R-S:lle
- 1629-48 suomalaiset osallistuivat 30-vuotiseen sotaan
(1618-48 em sota Saksassa)
- 1630 kauhea rutto
- 1631-35 katovuosia peräkkäin
- 1635 Perttulin hallavuosi

KRISTIINA (1632-54)

- 1634 Läänintiliasiakirjat alkavat
- 1637-40, 1648-54 Pietari Brahe Suomen kenraalikuvernööri
- 1638 postilaitos perustettiin
liikenneyhteyksiä parannettiin
- 1640 Helsinki siirrettiin uuteen paikkaan
- " Turun Akatemia l. yliopisto perustettiin
uusia kaupunkeja ja kouluja perustettiin
- 1642 suomenkielinen Raamattu
talonpojat aatelin maaorjuudessa
- 1648 Westfalenin rauha
- 1648 ensimmäiset "Historiakirjat" alkavat
- 1649-50 katovuosia

KAARLE X KUSTAA (1654-60)

- 1655 taisteltiin Puolan kanssa
- 1656 Laurin hallavuosi
- 1656- Venäjän tsaari rikkoi rauhan
- 1657-58 taisteltiin Tanskaa vastaan
- 1657 rutto raivosi
- 1658 sota Venäjää vastaan loppui, Vallisaaren välirauha

KAARLE XI (1660-97) itsevaltias

- 1661 lopullinen rauha Kardisissa, rajat ennallaan
- 1664 katovuosi
- 1665 ensimmäiset rippikirjat alkavat
- 1668-70 "Laurin hallavuodet"
- 1674-79 selvitettiin välejä Brandenburgin kanssa
- 1675-79 " " Tanskan "
- 1680- Iso reduktio
ruotujakolaitos
viljelyä edistettiin, autiotiloja asutettiin
uudisasutusta
lukutaidon opetusta
- 1680 kato
- 1690 kato
- 1693 kato
- 1695 Suomen väkiluku n. 400 000
- 1695-97 "Suuret kuolon vuodet"
lähes 1/3 Suomen väestöstä kuoli
- 1695 kova pakkastalvi ja kesän viljan vei halla
- 1696 ei tullut juuri ollenkaan viljaa, sateinen elokuu ja
loputkin vei halla
- 1697 jatkui kato, ravinnon puute sai ihmiset kerjäläisinä
liikkeelle, monet kulkutaudit iskivät
eri pitäjissä kuoli satoja ihmisiä
monet tilat autioituivat

KAARLE XII (1697-1718)

- 1700-16 Suuri pohjan sota, Suomi mukana 1710-16
- 1704-06 katovuodet useassa osassa maata
- 1708 täydellinen kato koko maassa
- 1710 "suuri ruttosyky", levisi laivojen mukana Tallinnasta, mm. Helsingissä kuoli yli 1000 henkeä
- 1713-21 Isoviha - venäläisten miehityskausi virkamiehiä, säätyläisiä ja osa papistoa pakeni Ruotsiin asukkaat pakenivat metsiin paljon kirkonarkkistoja tuhoutui tilastojen merkinnät puutteellisia tai puuttuvat täysin edetessään venäläiset polttivat taloja

ULRIKA ELEONORA (1718-20) edellisen sisar

- 1721 Uudenkaupungin rauha, Venäjälle Itämeren maakunnat ja kaakkoisosa Suomea mm. Viipuri

RUOTSIN VALLAN LOPPUKAUSI 1721-1809

FREDRIK I (1721-51) ed. mies

- 1726 katovuosi
- 1740 satoi lunta rukiin päälle, kova kato ja nälänhätä vaarallinen kuumetauti raivosi
- 1741-43 sota Venäjää vastaan, Hattujen sota, "Pikkuviha"
- 1743 Turun rauha, kaakkois-Suomi Venäjälle, mm. Hamina ja Vehkalahti
- 1750 Suomen väkiluku 422 000
- 1751- alkoi liikamaiden asuttaminen, torppia syntyi

ADOLF FREDRIK (1751-71)

- 1753 Uusi Ajanluku 1. siirryttiin Gregoriaaniseen kalenteriin (12 pv. taaksepäin)
Isojako
- 1756 katovuosi
- 1757 Suomen armeija meni Pommerin sotaan toivat mukanaan perunan
- 1763 katovuosi
- 1769 "

KUSTAA III (1771-92) murhattiin 1792

- 1775 perustettiin Suomen toinen hovioikeus Vaasaan
- 1775 suomenkielinen sanomalehti
- 1776 katovuosi
- 1783-85 katovuosia
- 1770-78 tappava isorokko raivosi osassa maata
- 1779-85 uusia kaupunkeja perustettiin
- 1788-90 sota Venäjää vastaan, jonka Ruotsi aloitti Ruotsinsalmen taistelu, Liikkalan nootti, Anjalan liitto
- 1790 rauha Värälässä, Elimäellä?

KUSTAA IV ADOLF (1792-1809)

- 1797- rokotuksia
- 1800 Suomen asukasluvu 833 000
- 1806 ensimmäinen pankki
- 1808 Helsinki paloi
- 1808-09 Suomen sota, jonka Venäläiset aloittivat
- 1809 Haminan rauha Suomesta Venäjän autonominen tasavalta

VENÄJÄN VALLAN AIKA 1809-1917

ALEKSANTERI I (1796-1825)

- 1809 Suomen Senaatti perustettiin
- 1812 Helsingistä pääkaupunki
- 1817- keskusvirastoja muutettiin Helsinkiin
- 1819 Suomen Senaatti muutettiin Turusta Helsinkiin

NIKOLAI I (1825-55) ed. veli

- 1822 suurin osa Oulua paloi
- 1827 Turun suuri palo, hävitti yli 700 taloa
- 1829 Turun Akatemia siirrettiin Helsinkiin
- 1831 suuri tulipalo Hämeenlinnassa
- 1833 Suomen ensimmäinen höyrylaiva Ilmarinen
- 1833 ankara katovuosi
- 1835 Kalevala ilmestyi
- 1838 suuri tulipalo Pietarsaareissa
- 1840 " " Haminassa
- hopearupla ainoaksi rahaksi
- 1850 Suomen asukasluku 1 624 000
- 1851-54 ihmisiä kuoli punatautiin
- 1853-56 Itämainen l. Krimin (Oolannin) sota, vaikea suolapula

ALEKSANTERI II (1855-81)

- 1858-62 rautatie H:ki-Hämeenlinna rakennettiin
- kansakoululaitos perustettiin
- 1862 kato
- 1864 heikko sato, kesäkuussa kylmää, kovat syyssateet ja tulvat
- 1865 rahan muutos, Suomen rahaksi markka ja penni
- 1865-66 ankarat ja pitkälliset talvet, runsaat syyssateet
- 1867-68 suuret nälkävuodet, kesä tuli hyvin myöhään ja aikaiset syyshallat tuhosivat sadon, nälkiintyneet ihmiset lähtivät vaeltamaan pohjoisesta etelään tuoden tauteja ja kuolemaa tullessaan, syötiin pettuleipää
- 1877-78 sota Turkia vastaan
- 1879 Suomen asukasluku n. 2 miljoonaa

ALEKSANTERI III (1881-94)

uusien rautateitä

NIKOLAI II (1894-1917)

- 1900 Suomen asukasluku 2 656 000
- 1914 I maailmansota syttyi
- 1917 Suomi itsenäiseksi

AUNE NISSINEN

Postitalon Matti

Säräisniemeltä kotoisin ollut Matti Antinpoika Leinonen 1855 - 1924 oli tullut kotivävyksi Vieremän pitäjän Nissilän kylän Postitaloon. Nuorena miehenä kauppamatkoillaan Pietarissa ja Tukholmassa käynyt ukkini oli hyvin tiedonhaluinen, ehkä uteliaskin. Hän istui useimmiten mielipai-kassaam avaran pirtin kaksinistuttavassa keinutuolissa ja puhutti siitä kävijöitä. Niitä riitti, olihan talo kievari-talo ja valtatie varressa Oulun ja Kuopion puolivälissä.

Vieraan tullessa taloon oli vakiokysymyksinä: Mistä ollaan tulossa ? Millä asioilla sitä liikutaan ?

Kerran taas poikkesi taloon kulkumies mielessään lämmitte-leminen ja ruuan pyytäminen ja ukkihan esitti tällekin kysymyksensä. Mies vastasi vältellen, eikä tämä tyydyttänyt kyselijää ja isäntä epäsiikin ruuan saannin.

- Etpä tuota sanonut nimeäsikään, vaikka Ouluun menon sanoitkin.

- Minulla on niin kaunis nimi, ettei sitä joka paikassa kannata sanua.

Ukko tuohtui ja laukaisi puolestaan, että minulla on niin kaunista ruokaa, ettei sitä kannata sinulle antaa.

Tuli luova tauko, mutta jonkin ajan kuluttua nälkäinen mies uudisti pyyntönsä. Isäntä pani ehdoksi, että jos sanot sen komian nimesi niin saat ruokaa.

Taas hiljaisuus, viimein kuului ovensuupenkiltä: - Johan Henrik Aleksander Soldan. Tämä sai eloa ukkiin, joka pomppasi pystyyn ja huusi keittiöön: - Akat hoi! Ruokaa pöytään, täällä on niin komianiminen mies, että ruokaa ja äkkiä.

Meni muutama viikko ja silloin muistaakseni kerran viikossa kulkenut posti toi lehdet, jotka ukki luki tarkkaan varsinkin Uuden Suomen, jota hän tilasi koko ikänsä. Nyt oli tosi uutinen ja ukki luki isoon ääneen: - Etsintäkuulutettu Johan Henrik Aleksander Soldan on pidätetty Oulussa.

Sitä ukki jaksoi harmitella, kun ei koskaan päässyt tietämään, miksi komianiminen mies pantiin Oulussa telkien taa.

Vaikka Matti- ukki puhuttikin kulkijoita ja saattoi pitää lujillakin, niin silti Postitalossa noudatettiin sen ajan tapoja: jokainen sai syödäkseen, eikä nälissään tarvinnut tielle lähteä.

Minä muistan vain yhden poikkeuksen.

jatkuu seuraavalla sivulla..

Postitalon Matti jatkuu....

Sattui jurontuntuinen kulkumies penkille, eikä juttu luis-
tanut. Mies pyysi sitten ruokaa, mutta äkkipikainen kun oli
ja mistä lie ollut jo pahalla tuulella niin ukko tokaisi,
että tuommonen mies saa olla syömättä. Tämä lähti vähin äänin
tien päälle, ja ukki jäi istumaan käsi poskella, mutta sitten
renki sai käskyn: - Hevonen aisoihin ja äkkiä. Hae se mies ta-
kaisin.

Hevosmies tapasi kävelijän puolenkymmenen kilometrin päässä ja
kulkuset helisten palasi kulkuri taloon, josta lähti hyvinsyö-
tettynä vasta seuraavana päivänä.

#####

Aurinkoisena kesälauantaina kokoontui 100-vuotiaalla
Otavan Opistolla lähes 50 Antti ja Malla Leinosen
jälkeläistä lähiomaisineen. Tänä vuonna tulee kulu-
neeksi 100 vuotta vanhempiemme ja isovanhempiemme
syntymästä. Tämän johdosta halusimme viettää muistelu-
tuokion lapsuutemme kotipiirissä, kunnioittaa heidän
elämäntyötään ja lujittaa keskinäistä yhteenkuulu-
vuutta.

Antti Leinonen syntyi 22.6.1893, vietti lapsuutensa
ja nuoruutensa luonnonkauniissa Laatokan-Karjalassa
Impilahden Sumeriassa. Hän pääsi ylioppilaaksi vuonna
1914 Sortavalan Lyseosta, Valmistui papiksi vuonna
1918 ja solmi samana vuonna avioliiton Martta Johanna
Jokelan kanssa.

Antti ja Malla Leinonen jatkuu....

Itsenäisen Suomen ensimmäisenä vuosikymmenenä hän oli pappina Lumijoella ja myöhemmin Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa Oulussa. Samalla hän toimi Oulun Diakonissalaitoksen johtajana sekä opettajana Oulun Lyseossa. Elokuussa vuonna 1925 hän ryhtyi johtamaan Otavan Kansanopistoa. Tästä tuli hänen elämäntehtävänsä aina vuoteen 1957 saakka, jolloin hän jäi virastaan eläkkeelle. Otavan aikana Antti Leinonen osallistui monella tavalla yhteiskunnalliseen ja seurakunnalliseen toimintaan mm. Mikkelin maaseurakunnan vakinaisena avustajana. Hän toimi yli 20 vuotta Mikkelin Suojeluskuntapiirin valistusohjaajana ja kenttäpappina. Uuttera historianharrastus ja kansallisen historian tutkiminen johtivat hänet jatko-opintoihin. Virassa ollessaan hän valmistui 1930-luvulla filosofian maisteriksi ja kymmenkunta vuotta myöhemmin teologian lisensiaatiksi. Antti Leinonen kuoli 26.3.1960 ollessaan silloin Hartolan seurakunnan kappalaisena.

Heikki Leinonen

#####

Manamansalon Heikan Karppisten sukukirja

Karppisten sukuseura perustettiin noin 13 vuotta sitten vaalimaan suvun perinnettä. Näiden kuluneiden 13 vuoden aikana on suvun juuret kartoitettu 1 500 luvulta nykypäiviin asti. Aikomus on koota tiedot kirjaksi, joka käsittää kaikki Kainuun ja Oulujokilaakson Karppiset jälkeläisineen.

Toimitus sai käyttöönsä sukukirjan juuri ilmestyneen ensimmäisen osan ja totesi sen olevan merkittävän tietolähteen myös Leinosten suvun tuntemuksen kannalta. Asumathan Karppiset samoilla seuduilla kuin Leinoksetkin ja heidän taustansa ja kohtalonsa ovat hyvin paljon yhteisiä ja moni Leinonen ja Karppinen ovat kytkeneet kohtalonsa yhteen avioliiton sitein.

Sukukirjan ensimmäisessä osassa on mainittuna kaikkiaan 1 421 eri sukunimeä. Henkilötaulujen suurin numero on 6 090. Leinosia mainitaan 213, Häikiöitä 33 ja Siiroja 3 kpl. Häikiöitten yhteydessä ilmoitetaan syntymäpaikkoina mm Liminka, Lumijoki, Siikajoki, Raahe, Oulu ja Lappeenranta, Siirujen yhteydessä Oulu, Puolanka ja Oulujoki ja Leinosten yhteydessä mm Särisniemi, Vuolijoki, Kajaani ja Kajaanin mlk.

Myös muitten sukuhaarojen kohdalla löytyy Leinosia mm omat sukulaistemme löytyvät Kovalaisen sukuhaaran kohdalla, koska isoäitimme oli omaa sukuaan Kovalainen ja hänen vanhempansa kytkeytyivät Karppisten sukuun.

Kirjan on laatinut Kari Moilanen, jonka osoite on Urheilukatu 26 A 19 00250 Helsinki. Hän kiittää erityisesti Anja Hakaojaa o.s. Karppinen sukututkimustyöstä ja sen tukemisesta. Sukukirja on painettu Gummeruksen Kirjapainossa Jyväskylässä 1993.

MARTTI HÄIKIÖN UUSIN TEOS: PRESIDENTIN VALINTA

Sukuseuramme jäsen dosentti Martti Häikiö julkaisi syyskuussa 1993 teoksen "Presidentin valinta" (WSOY). Teoksen alaotsikkona on "Miten valtionpäämiehet on Suomessa valittu, millaisiin poikkeusmenetelmiin valinnoissa on turvauduttu ja miksi presidentin toimikautta jatkettiin kokonaan ilman vaalia vuonna 1973." Teoksen käsikirjoitushan oli jo esillä elokuisen sukukokouksemme laajassa kirjallisuusnäyttelyssä.

Teoksessa kerrotaan erityisesti kahdesta sukuseuramme merkkihenkilöstä. Mikkelin sukukokouksessamme puhunut pitkäaikainen pääministeri Kalevi Sorsa esiintyy kirjassa hyvin laajasti, sillä teoksen pääpaino on Suomen vuosien 1971-72 poliittisessa historiassa. Kirjassa kerrotaan yksityiskohtaisesti, miten SDP:n puoluesihteerin ja kansanedustajan Kalevi Sorsa nousi helmikuussa 1972 ulkoministeriksi ja sitten syyskuussa samana vuonna ensimmäistä kertaa pääministeriksi.

Myös sukuseuramme esimies, tuolloinen kansanedustaja ja eduskunnan perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Juuso Häikiö esiintyy kirjassa. Teoksessa kerrotaan, miten presidentti Kekkonen toimikautta jatkavaa poikkeuslakia käsiteltiin perustuslakivaliokunnassa Juuson puheenjohtajana peräti 26 tuntia. Juuso itse kuului poikkeuslain vastustajiin loppuun saakka, mutta hän ei hyväksynyt jarrutuskeskustelua.

Presidentin valinta ilman vaaleja ja vastaehdokkaista olikin niin harvinainen menettely, että siihen on Suomessa turvauduttu vain kolme kertaa - edelliset kerrat olivat Mannerheimin valinta joulukuussa 1918 ja elokuussa 1944. Martti on kirjassaan etsinyt syitä siihen, miksi näin harvinaiseen menettelyyn turvauduttiin ja käynyt läpi Suomen valtionpäämiesten valinnat aina 1700-luvulta saakka ja erityisesti itsenäisyyden ajalta.

Martti kertoo, että teos on tulos hänen kahden vuosikymmenen mittaisesta pohdinnastaan: mikä oli niin vakava kriisi tai syy, että kansanvallassa luovuttiin vaaleista. Ehkä moni muukin jäi aikanaan pohtimaan tätä kysymystä.

Tulossa karttakirja vuoden 1918 taistelupaikoista

Kysymykseen siitä, millaisia kirjallisia harrastuksia Martilla on seuraavana mielessä, hän kertoo, että hän on yhdessä maan parhaiden asiantuntijoiden kanssa toimittamassa uudentyyppistä karttakirjaa vuoden 1918 taistelupaikoista Suomessa. Martin mielestä aika on kypsä tarkastella ilman kiihkoa tai katkeruutta noita surullisia aikoja.

Moni suku- ja paikallishistorian tutkija olisi kiinnostunut käymään punaisten tai valkoisten joukoissa marssineen ja jopa kaatuneen isänsä tai isoisänsä jalanjäljissä kevään 1918 murheellisilla taistelupaikoilla. Tuon ajan kartat ovat kuitenkin huonoja oppaita nykymaastoon. Siksi tekeillä on pieni kirjanen, jossa kevään 1918 taistelupaikat on sijoitettu tämän päivän karttojen päälle niin, että on maastossa on tänä päivänä mahdollista löytää paikan päälle. Samassa kirjassa on jokamiehelle tarkoitettu tutkimusopas tärkeimpiin vuoden 1918 historiallisiin lähteisiin. Kirjan aikataulusta Martti sanoo, että ehkä näemme Suomen vapaussota -teoksen valmiina jo ensi kesän sukukokouksessa.

LEINOSIA ESPOON JUPPERISSA

30.7.1993 oli kulunut tasan 25 vuotta siitä, kun Paltamon Mieslahden suulla Palosen saarella asunut asemamies Iivari Leinonen lyhyen sairauden jälkeen yllättäen kuoli jättäen asumansa pienen saaritilan, joka oli ollut myös tavallaan suvun kantapaikka, perinnöksi. Perilliset, jotka tuolloin asuivat Janakkalassa, Helsingissä ja Espoossa, päättivät pitää tilan omistuksessaan. ja käyttää sitä vapaa-ajan olopaikkana. Näitten 25 vuoden aikana, jolloin tila on ollut niinkuin sanotaan "suvun" hallussa, on muutamia pieniä omistusmuutoksia tapahtunut, mutta käyttö on ollut aina yhtä innokasta ja käyttäjämäärä lisääntynyt vuosi vuodelta ja lisääntyy edelleenkin. Kuvassa on 22 käyttäjää ja kuvaa otettaessa puuttui neljä, jotka olivat sillä hetkellä yksi Yhdysvalloissa, yksi Espanjassa ja kaksi Norjassa.

Juhlaillallisen ruokalista oli pyritty laatimaan paikallista ruokaperinnettä noudattaen. Alkuruokana oli graavi-lohi ja silakkarullat, pääruokana lihapullat lisukkeineen ja jälkiruokana juustoleipä ja lakkahillo sekä kahvi. Lapsia ajatellen oli mansikkakakku lisätty listaan.

Juhlaa monipuolistettiin valokuvanäyttelyllä, joka oli myös Rokuan sukukokouksessa esillä, ja monella sadalla diakuvalla. Juhlakokouksen puheenjohtajan nuijana toimi 20 luvulta peräisin oleva kalakirves, jolla aikoinaan nostettiin Oulujärven suuret kuhat kohoista veneeseen. Kirves toimikin erinomaisesti poikkeavassa tehtävässään, koska kaikki päätökset olivat yksimielisiä.

Kuvaa katsoessa tulee mieleen, että 25 vuotta sitten asuivat sukulaiset hajallaan, mutta kuluneet vuodet ovat tuoneet kaikki niin yhteen, että voi sanoa heidän asuvan ympyrän sisällä, jonka säde on noin kaksi kilometriä ja keskipiste Espoon Jupperissa.

LEINOSSEN SUKUSEURAN OSOITTEITA.

HALLITUS

Esimies: Juuso Häikiö, Kauppakau 22 A 6 70100 Kuopio
 puh 971- 261 2992

Varaesimies: Tatu Leinonen, Matemaatikonk. 6 90570 Oulu
 puh 981-554 6665.

Jäsenet: Pekka Honka, Lattapojantie 8 90650 Oulu
 puh 981-530 3424.
 Jorma Leinonen Kiehimäntie 7 88300 Paltamo
 puh 986-71 315.
 Merja Kääriäinen, Hindriikanpolku 4 01900
 Nurmijärvi puh 90-208 387.
 Juhani Leinonen, Hauenkalliontie 6 A 02170 Espoo
 puh 90-452 4272.
 Tapio Leinonen, Haajainen 74590 Kurenpolvi
 puh 977-40 125.
 Tapio Leinonen, Keskustie 4 92700 Kestilä
 puh 985-812 2110.
 Tauno Leinonen, Vainiontie 26 91500 Muhos
 puh 981-533 2362
 Eila Räisänen, Kaivoskuja 10 02730 Espoo
 puh 90-846 487.
 Martti Siira, Ruiskukantie 15 B 31 90580 Oulu
 puh 981-366 922.

TOIMIHENKILÖITÄ

Sihteeri: Eila Räisänen Kaivoskuja 10 02730 Espoo
 puh 90-846 487

Arkistonhoitaja: Tapio Leinonen, Keskustie 4 92700 Kestilä
 puh 985-812 2110.

Taloudenhoitaja: Antero Leinonen, Revontie 1 90830
 Haukipudas puh: työ 981-472 094 k.981-402 735.

Tilintarkastajat: Yrjö Leinonen Tornionk. 82 94200 Kemi
 puh 9698-62766 ja
 Yrjö Leinonen, Neilikkatie 13 as 4 90850 Oulu

Varatilintarkastajat: Paavo Leinonen, Luokotie 1 as 8
 90530 Oulu puh 981-34 2459 ja
 Paavo Blomqvist, Pappilanniemi 87850 Paltaniemi.

SUKULEHDEN TOIMITUS

Työryhmä: Eila ja Seppo Räisänen, Kaivoskuja 10 02730
 Espoo puh 90-846 487, fax 90-852 1470 sekä Juha-
 ni Leinonen, Hauenkalliontie 6 A 02170 Espoo
 puh 90-452 4272

Avustajat: Kaikki Leinosen suvun jäsenet.

LEHDEN TARKOITUS

Seuran sääntöjen 3 kohdan mukaisesti toimia yhdys-
 siteenä suvun jäsenten välillä julkaisemalla kir-
 joituksia, kuvia ja tietoja suvun historiasta ja
 nykyisyydestä.

SUKUSEURAN PANKKIYHTEYS

SYP/ Haukipudas tili no 232118 - 2343.

LEHDEN PAINOSMÄÄRÄ

600 kpl. Seitsemäs vuosikerta. ISSN 0786 - 2679.